

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

адаптуючи його до нових викликів. Таким чином, повноваження Суду ЄС у встановленні прецедентного права є критично важливими для функціонування правової системи ЄС та забезпечення верховенства права серед держав-членів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Котюк, І. В. Європейське право: підручник / Київ: Юрінком Інтер, 2020. 320 с.
2. Правова сила рішень Суду справедливості Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 49. С 30-35.
3. Суд Європейського Союзу: прецедентне право та його вплив на національні правові системи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 49. С. 45-50.

Ключові слова: Суд Європейського Союзу (СЄС), право Європейського Союзу, верховенство права, прецедент, відповідальність держави, права людини, інтеграція.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Лєснякова Вікторія Олександрівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Кліматичні зміни – одна з найбільших загроз сучасного світу. Вони мають значний вплив на екосистеми, економіки та добробут населення. В останні

десятиліття кліматична криза набирає обертів через підвищення рівня вуглекислого газу в атмосфері, танення льодовиків, підняття рівня моря та посилення екстремальних погодних явищ. У відповідь на це міжнародна спільнота, зокрема Європейський Союз (ЄС), активно впроваджує політику щодо зниження викидів парникових газів та розвитку стійких і екологічних економічних практик. Ця стаття досліджує роль ЄС у подоланні кліматичних змін, аналізуючи його законодавчу, економічну та міжнародну діяльність у цьому напрямку.

Європейський Союз завжди брав активну участь у міжнародних кліматичних конференціях і підписував усі основні кліматичні декларації та угоди. Більше того, результати цих глобальних зусиль часто втілювалися на рівні ЄС через створення відповідних програм дій у сфері клімату та охорони довкілля. Наприклад, перша програма дій ЄС, спрямована на захист навколишнього середовища та боротьбу зі змінами клімату, була ухвалена в 1973 році, через рік після Стокгольмської конференції ООН. Аналогічно, п'ята програма дій ЄС була затверджена в 1993 році, одразу після «Саміту Землі» [2].

Дослідники вважають, що прийняття Шостої програми дій ЄС у сфері охорони довкілля в 2002 році, напередодні Конференції ООН «Ріо+20», демонструє здатність ЄС самостійно формувати ефективну кліматичну політику. В рамках цієї програми проблема зміни клімату була визначена одним із чотирьох ключових пріоритетів ЄС. Особлива увага приділялася необхідності стабілізації рівня парникових газів на безпечному для людства рівні, а також зменшенню викидів на 70%.

Окремо слід зазначити Європейську флагманську ініціативу «Ресурсоефективна Європа», яка зобов'язала ЄС скоротити викиди вуглекислого газу на 80-95% до 2050 року з метою створення низьковуглецевої економіки. Прийняття Сьомої програми дій ЄС у 2013 році, де зниження викидів парникових газів стало одним із головних завдань, ще раз підкреслило серйозність та послідовність кліматичної політики ЄС.

У 2021 році ЄС прийняв Європейський кліматичний закон, який закріплює юридичне зобов'язання досягти кліматичної нейтральності до 2050 року. Цей закон став основою для зобов'язання країн-членів ЄС не тільки слідувати загальній стратегії Союзу, але й приймати національні законодавчі акти, спрямовані на скорочення викидів. Крім того, метою закону є досягнення зниження викидів парникових газів на 55% до 2030 року порівняно з рівнями 1990 року [3].

Економічні важелі відіграють ключову роль у впровадженні кліматичної політики. ЄС інвестує значні кошти в розвиток зеленої енергетики та технологій для зменшення залежності від викопного палива. Однією з основних ініціатив є програма «Horizon Europe», яка передбачає фінансування досліджень і розробок у сфері чистої енергії, відновлюваних джерел енергії та енергоефективних технологій.

Для забезпечення фінансування цих заходів ЄС створив кілька важливих інструментів [1]:

1. Фонд кліматичних інвестицій – надає гранти та позики на впровадження технологій, що сприяють зменшенню викидів парникових газів.
2. Механізм справедливого переходу – частина бюджету ЄС, яка спрямована на підтримку регіонів, що постраждали від зниження вуглецевої економіки, з метою забезпечення соціальної справедливості в процесі переходу до екологічно чистої енергії.

Інші фінансові механізми включають Програму інвестицій у зелену економіку (InvestEU) та підтримку для малих і середніх підприємств у секторі екологічних інновацій.

Європейський Союз активно бере участь у міжнародних переговорах щодо клімату. Важливою подією стало підписання Паризької угоди у 2015 році, в якій країни світу, включаючи ЄС, домовилися обмежити глобальне потепління на рівні 1,5-2 °C порівняно з доіндустріальним рівнем. ЄС активно працює на дипломатичному фронті для зміцнення співпраці з іншими країнами та регіонами щодо зниження викидів парникових газів та впровадження стійких практик.

Паризька угода встановила основні рамки для глобальних кліматичних дій, і ЄС зіграв вирішальну роль у її підписанні та реалізації. Європейські країни активно працюють над підтримкою країн, що розвиваються, надаючи фінансову та технічну допомогу для адаптації до наслідків кліматичних змін та зменшення викидів парникових газів.

ЄС також відіграє активну роль у таких міжнародних платформах, як Глобальний альянс дій по клімату (Global Climate Action Alliance) та підписує двосторонні угоди з великими економіками, такими як Китай та Індія, для стимулювання глобального кліматичного співробітництва.

Хоча ЄС лідирує у боротьбі з кліматичними змінами, перед ним стоять серйозні виклики. Серед них – необхідність балансувати економічний розвиток з екологічними цілями, підтримка промислових секторів, які залежать від викопного палива, та забезпечення соціальної справедливості під час переходу до зеленої економіки. Іншим значним викликом є різні рівні економічного розвитку країн-членів ЄС, що вимагає індивідуального підходу до кожної з них у впровадженні кліматичних заходів.

Успішне виконання цілей кліматичної політики ЄС залежить від узгоджених дій на всіх рівнях управління – від національних урядів до місцевих громад. Важливим є також залучення бізнесу та громадян до впровадження екологічних ініціатив.

Отже, Європейський Союз є глобальним лідером у подоланні кліматичних змін, і його законодавча, економічна та дипломатична діяльність спрямована на досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Впроваджуючи амбітні цілі зі зниження викидів та стимулюючи міжнародну співпрацю, ЄС прокладає шлях для переходу до стійкого майбутнього. Однак, незважаючи на ці досягнення, подальші кроки вимагатимуть зусиль з боку урядів, бізнесу та суспільства для успішної адаптації до змін та зменшення їх негативних наслідків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Орлов О. Міжнародно-правове регулювання питань зміни клімату Землі: проблеми та перспективи. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12645/Zemlia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Суходоля О. Європейський план подолання залежності від російських енергоносіїв. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/yevropeyskyy-plan-podolannya-zalezhnosti-vid-rosiyskykh>
3. Штогрін І. Урагани, повені, засухи, пожежі: як ЄС та США реагують на зміни клімату? Радіо Свобода. 11 вересня 2021р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-yees-ta-ssha-reahuyut-nazminy-klimatu/31452367.html>

Ключові слова: ЄС, клімат, зміни, економіка.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Лук'янчук Катерина Петрівна

здобувачка 1-го курсу магістратури

центру заочного та дистанційного навчання

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Досліджуючи тему правового врегулювання використання штучного інтелекту та цифрових технологій в європейському просторі, варто звернути увагу на Регламент Європейського Союзу № 2024/1689 [1], яким встановлено фундаментальні правові визначення прав та обов'язків суб'єктів правовідносин з використанням моделей штучного інтелекту (далі – моделі ШІ).

Завальнюк Анастасія Миколаївна	
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	407
Красюн Анастасія Сергіївна	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	410
Ландейс Альберт Олександрович	
ПРОБЛЕМАТИКА ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	413
Потелешенко Крістіна Анатоліївна	
АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	418
Удод Вікторія Володимирівна	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	423
СЕКЦІЯ № 14. ПРАВО ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	429
Дехніч Анастасія Вікторівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	429
Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	433
Елісашвілі Ілля Володимирович	
ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ.....	436
Ігнатюк Аліка Альбертівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ.....	439
Карасені Олександра Василівна	
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	443
Котелевська Валерія Русланівна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	446
Латиш Яна Вадимівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	449
Леснякова Вікторія Олександрівна	
РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	452
Лук'янчук Катерина Петрівна	